

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВФПО
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ПОЛТАВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ»**

ДОСВІД РОБОТИ ВИХОВАТЕЛЯ ГУРТОЖИТКУ

КОНКУРС «Педагогічний ОСКАР – 2025»

**НОМІНАЦІЯ. Виховання студентської молоді
у закладі фахової передвищої освіти
в умовах сучасних викликів**

2024

1

Автор: Джурка Ольга Михайлівна, вихователь гуртожитку, кваліфікаційна категорія «спеціаліст першої категорії»

Рецензент: Гавриленко Наталія Іванівна, викладач-методист, заступник директора з виховної роботи, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії»

Висвітлено досвід організації виховної роботи вихователя гуртожитку з студентською молоддю. Акцентовано увагу на форми, методи та напрямки виховання здобувачів освіти з урахуванням сучасних викликів суспільства. Відображено дійсно проведені виховні заходи з мешканцями гуртожитку.

Рекомендовано на засіданні методичної ради

Протокол № 4 від «12» грудня 2024 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
1 Організаційна робота зі студентами та батьками.....	5
2 Студентське самоврядування.....	7
3 Напрямки виховної роботи.....	10
4 Волонтерство.....	18
5 Клуб за інтересами.....	19
Висновок.....	21
Перелік використаних літературних і документальних джерел.....	22

ВСТУП

Інноваційні підходи до формування світогляду молодій людині передбачають планування виховної роботи гуртожитку за новітніми ідеями та принципами. Необхідність цих підходів зумовлена тим, що людині взагалі властиве бажання дізнаватися про щось нове, а молодому поколінню тим більше.

Нововведення дозволяють адаптувати виховний процес до сучасних викликів та потреб студентів. Використання онлайн-платформ, мобільних додатків та віртуальної реальності для навчання та підтримки студентів. Впровадження системи менторства, де старші студенти або фахівці можуть надавати підтримку та поради першокурсникам. Залучення студентів до участі в різноманітних проєктах для розвитку лідерських якостей. Проведення групових тренінгів та семінарів, спрямованих на розвиток особистісних і соціальних навичок. Надання психологічної підтримки та забезпечення доступу до консультативних служб для студентів, щоб вони могли звертатися з питань психічного здоров'я.

Мета інноваційного виховання спрямована не лише на засвоєння суспільних цінностей, норм, відношень та зразків поведінки, а на розвиток особистості, проєктування унікального образу її життєдіяльності, зацікавленості у проявах власної індивідуальності, створення ситуації морального вибору, діалогічних форм спілкування.[4]

У вихованні здобувачів освіти застосовують індивідуальні, групові та масові форми. Виховання здійснюють диференційовано, відповідно до індивідуальних можливостей, нахилів, здібностей студентів.

Працюючи з підлітками не один рік, завжди ставлю перед собою непросте завдання - створити в гуртожитку комфортне середовище для всебічного розвитку особистості.

1 ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ ТА БАТЬКАМИ

Віддай людині крихітку себе.

За це душа наповнюється світлом

Ліна Костенко

У гуртожиток поселяються студенти підліткового віку, цей період вважається найважчим у плані виховання. Проблема загострюється ще й тому, що саме в цей час підлітки вимушені змінити звичний ритм життя: школу на коледж, дім – на гуртожиток. Зараз, як ніколи, потрібно враховувати важкі часи сьогодення: постійний стрес, психологічну напругу. Аби полегшити для підлітків процес входження в нове для них оточення, допомогти їм адаптуватися постійно проводжу індивідуальну роботу зі студентами нового прийому, допомагаю пристосуватися до нових умов проживання, сприяю створенню психологічного клімату в кімнаті, вирішую конфліктні ситуації, знайомлюся та вивчаю індивідуальні особливості студента, його позитивні та негативні сторони, намагаюся допомогти кожному знайти своє місце в колективі.

Як під час поселення, так і в період подальшого проживання студентів у гуртожитку, постійно підтримую зв'язок із батьками: забезпечуючи цим самим контроль за поведінкою та процесом адаптації студентів до життя в гуртожитку та спілкуванням у новому середовищі. Під час поселення намагаюся поспілкуватися з батьками та дізнатися, у яких умовах проживав студент до поселення в гуртожиток, який склад родини, чим можуть допомогти батьки, старші брати та сестри в питаннях виховання.

Родина – це основний виховний осередок, де людина навчається, як жити в суспільстві. Саме сім'я вводить людину в світ соціальних відносин, формує ставлення до оточення, виховує певні моральні цінності. Тому особливо приділяю увагу дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, щоб надати їм належну підготовку до майбутнього самостійного життя. З метою адаптації до нового середовища залучаю їх до участі в клубах за інтересами, культурно-масових заходах гуртожитку. Постійно з ними проводжу індивідуальну роботу: навчаю їх правильно розподіляти вільний час, витратити кошти, раціонально харчуватися, намагаюся допомогти у створенні належних умов проживання. Для мене на першому місці, це завоювати довіру, що сприяє встановленню відкритих довірливих відносин.

Постійно проводжу зі студентами профілактичні бесіди: «Вживання наркотичних речовин студентською молоддю», «Вплив алкоголю на молодий організм людини», «Паління -- шкідлива звичка»; роз'яснювальні бесіди: «Профілактика правопорушень», «Правила поведінки у місті», «Правила дорожнього руху»; індивідуальні бесіди: «Санітарно-гігієнічні норми в гуртожитку», «Культура спілкування та взаємовідносин» та інші.

Приділяю увагу питанню підвищення якості та ефективності навчання студентів. Постійно проводжу рейди-перевірки якості самопідготовки, контролюю відвідування студентами занять. Співпрацюю з адміністрацією коледжу, керівниками академічних груп та викладачами у вирішенні поточних питань. Сучасна молодь постійно перебуває в соціальних мережах, повністю інтегрувала свою особистість у світову павутину. Студенти гуртожитку також отримують велику кількість інформації з гаджетів, тож організую студентів до створення цікавих відеороликів та дописів на сайт коледжу, які актуальні в наш час.

2 СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Студентське самоврядування – це важлива умова вдосконалення виховного процесу. На початку кожного навчального року проводяться вибори голови ради гуртожитку, формується склад студентської ради та старостат. За участю студентського активу відбуваються збори мешканців по поверхах з метою розв'язання поточних питань.

Рада гуртожитку, як засвідчує практика, це реальна можливість спробувати власні сили в інноваційному підході до вирішення важливих питань, які виникають у здобувачів освіти, впровадити свої задуми та плани. Участь у студентській раді сприяє розвитку таких необхідних якостей, як ініціативність, відповідальність, самостійність, активність, творчість. Рада гуртожитку поділяється на комісії. Члени комісії з санітарного стану відповідають за належний санітарний стан та здійснюють рейди-перевірки санітарного стану кімнат і поверхів. Представники з комісії по контролю за дотриманням правил внутрішнього розпорядку слідкують за дисципліною студентів. Члени комісії з культурно-масової роботи залучаються до підготовки та організації святкових програм, виховних заходів.

Щорічно відбувається посвята студентів нового прийому. Студентська рада гуртожитку підготувала та провела квест.

Під час карантинних обмежень, дотримуючись правил безпеки, також проводилися виховні заходи. Відбувся традиційний народознавчий вечір «Андріївські вечорниці» та підготовка до новорічних свят.

Кожного року проводиться конкурс на кращу кімнату – це стимул для покращення санітарно-побутових умов проживання у кімнаті.

Засідання ради гуртожитку проводиться згідно з планом. Найчастіше на засіданнях студентської ради обговорюються такі питання: санітарно-побутові умови проживання, шкідливість вживання тютюнових виробів, алкоголю, культура спілкування між студентами, організація дозвілля, дотримання правил проживання у гуртожитку.

Наприкінці навчального року разом зі студентською радою гуртожитку складають рейтинг студентів, за результатами якого проводиться поселення на наступний навчальний рік. Це активізує розвиток творчості, ініціативи та самостійності вихованців протягом року.

3 НАПРЯМКИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Виховну роботу гуртожитку здійснюю за напрямками: національно-патріотичне, правове, художньо-естетичне, морально-етичне, сімейно-родинне, професійно-трудове та фізичне виховання. Для реалізації цих напрямків обираю різні форми та методи роботи: дискусії, етичні бесіди, лекції, тренінги, виховні години.

Насамперед, велике значення надаю національно-патріотичному вихованню. Таке виховання включатиме розвиток любові до батьківщини, національної самосвідомості і гідності; дбайливе ставлення до рідної мови; культури, традицій; відповідальність за природу рідної країни; потребу зробити свій внесок у долю батьківщини; інтерес до міжнародного спілкування; прагнення до праці на благо рідної країни, її народу.[2]

На початку навчального року організую екскурсію до музею коледжу «Ми – студенти нового набору, повинні продовжувати найкращі традиції коледжу» та участь у загальноміських заходах.

16 лютого 2022 року організувала та провела виховний захід до Дня єднання.

24 лютого 2023 року виповнилося 365 днів від початку злочинного повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну. У цей день провела зі здобувачами освіти інтерактивні бесіди на тему «Вистояли – переможемо».

До Дня Соборності України провела виховну годину під назвою «Моя Україна – соборна, вільна».

26 квітня 2024 року відбувся виховний захід «Чорнобиль не має минулого часу» до Дня пам'яті про Чорнобильську трагедію.

21 листопада 2024 року студенти гуртожитку нашого коледжу зібралися на інформаційно-просвітницькому заході з нагоди Дня гідності та свободи. Цьогоріч відзначається 11-та річниця Революції гідності й 20-та річниця Помаранчевої революції. Вони суттєво вплинули на формування національної свідомості українського народу, демократизацію суспільства та європейський вибір.

22 листопада 2024 року з нагоди Дня пам'яті жертв голодоморів у гуртожитку коледжу відбувся вечір пам'яті «У скорботі застигла вся Україна».

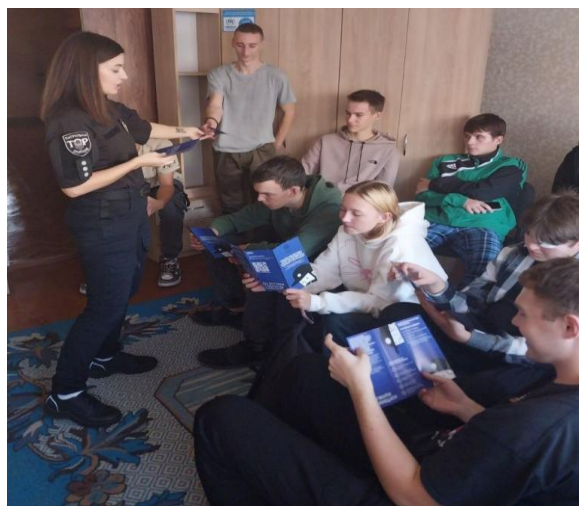

Виховую любов у студентів до українського мистецтва, національних традицій народної вишивки. Вишиванка – генетичний код нашого народу. До Дня української вишиванки студенти взяли участь у флешмобі.

Правове виховання спрямовую на формування правової культури здобувача освіти. Намагаюся вчасно зупинити, не допустити правопорушень, подолати захоплення молоді шкідливими звичками, ніж потім вирішувати проблему. Проводжу індивідуальну роботу з мешканцями, які потребують підвищеної педагогічної уваги. Веду облік неблагодійних сімей та студентів, підтримую зв'язок з батьками студентів, схильних до правопорушень. Постійно спілкуюся на тему «Протидія булінгу та кібербулінгу» .

10 жовтня 2024 року під час тижня правових знань в гуртожитку відбулася зустріч-бесіда зі старшим лейтенантом поліції УПП в Полтавській області Ярославою Лемішко на тему «Профілактика правопорушень серед молоді». На ній обговорювалися особливості адміністративної та кримінальної відповідальності за проступки та злочини, зокрема куріння тютюнових виробів та електронних сигарет у громадських місцях, на території закладу освіти, розпивання алкогольних і слабоалкогольних напоїв, вживання нецензурної лексики, хуліганство тощо.

Проводилися зустрічі здобувачів освіти з спеціалістами відділу сім'ї та дітей Департаменту культури, молоді та сім'ї Полтавської міської ради на тему «Запобігання та протидія домашньому насильству».

«16 днів проти гендерно зумовленого насильства» під такою назвою щорічно проводиться Всеукраїнська акція, студенти гуртожитку також у листопаді 2023 року долучалися до цього заходу, щоб привернути увагу суспільства до проблем подолання насильства в сім'ї, жорстокого поводження з дітьми та захисту прав жінок.

Намагаюся розвивати художньо-естетичний стиль у вихованців. Організація художнього середовища сприяє формуванню затишної атмосфери, спільної творчої активності та розвитку художнього смаку серед студентів, навіть у житлових умовах гуртожитку. Відбувся вечір знайомств для першокурсників «Наша студентська сім'я народилася» та літературно-народознавчий вечір «Великодні передзвони». Провела виховний захід «Весна іде, красу несе» та захід «Новорічне свято надійшло».

Морально-етичний напрямок особливо важливий для розвитку особистості здобувача освіти. Забезпечення поваги один до одного, встановлення правил спільного проживання та підтримка взаєморозуміння, сприяють формуванню позитивного мікроклімату в гуртожитку. У перші дні знайомства з студентами нового прийому проводжу анкетування з метою виявлення їхніх особистих якостей. Протягом року спілкуюся з мешканцями на різні морально-етичні теми: «Культура поведінки та етикет як складові людської культури», «Висока моральність – головна риса молодого фахівця», «Норми загальнолюдської моралі», «Етика і психологія сімейного життя», «Профілактика ВІЛ/СНІДу», «Ввічливість і такт». З метою виховання активної життєвої позиції провела диспут «Правда у кожного своя, а істина одна». Організація заходів, спрямованих на розвиток моральних навичок та відповідальності, сприяє створенню комфортного середовища для проживання.

Сімейно-родинне виховання полягає в тому, щоб надати підтримку та допомогу студентам, стати порадицею у важкий для них період самостійного життя. Для отримання корисної інформації для студентів провела зустріч з психологом, гінекологом, а також спеціалістами кабінету «Планування сім'ї». Провела тематичні виховні години: «Міцна родина – могутня держава» та «Сімейний етикет – шлях до щастя родини». Взяла участь у проведенні батьківських зборів з питань єдності родинного виховання. Постійно інформую батьків про справи їхніх дітей.

Професійно-трудове та фізичне виховання студентів у гуртожитку включає різноманітні аспекти, які сприяють дотриманню активного та здорового способу життя вихованців. Під час дозвілля вони відвідують спортивні секції коледжу та займаються фізичними вправами в тренажерному залі. Беруть участь у першості з шашок, у змаганнях з футболу та волейболу. Проводимо тижні по утепленню кімнат та підготовку до опалювального сезону. Контролюю санітарний стан кімнат, чергування студентів та проведення санітарних годин у гуртожитку. Навчаю дбайливо ставитися до власного та державного майна.

12 листопада 2024 року провела показову виховну годину на тему «Молодь за здоровий спосіб життя».

4 ВОЛОНТЕРСТВО

Під час війни волонтерство в Україні набуває особливої важливості. Студентське волонтерство відіграє важливу роль у формуванні активної та відповідальної громадянської позиції. Мешканці гуртожитку долучилися до волонтерської діяльності, співпрацюючи з волонтерською організацією «З Україною в серці», адже поки наші військові захищають Україну від ворога на фронті, ми повинні

забезпечувати їм надійний тил. З перших днів повномасштабної війни студенти активно розпочали займатися волонтерством, збирали матеріали для виготовлення окопних свічок, маскувальних сіток, продуктові набори з меду, горіхів, сухофруктів, плели патріотичні браслети-обереги та пекли смаколики. Організували збір коштів на закупівлю медичних засобів, шкарпеток та необхідних речей для військових. Все це передавали нашим воїнам для підтримки їхнього бойового духу та наближення нашої майбутньої перемоги. Гуртожиток став другою домівкою для багатьох внутрішньо переміщених осіб. Для переселених дітей організували дитячу кімнату, зібрали іграшки, фарби, канцтовари. Проводили ігри з дітками, щоб зменшити їхній стрес та тривожність. Запрошували психологів для консультацій та надання психологічної підтримки.

Спільні зусилля студентів та працівників коледжу сприяють подоланню труднощів в умовах війни.

5 КЛУБ ЗА ІНТЕРЕСАМИ

Мешканців гуртожитку залучала до участі у клубі за інтересами «Лідерство – крок до успіху». Цікаво й змістовно проходили засідання клубу. На першому засіданні відбувалися зустрічі та знайомство учасників. У подальшому при зустрічі зі студентами обговорювалися теми: «Мистецтво ефективної комунікації», «Вчимося управляти конфліктом», «Жити в гармонії з собою і світом», «Здоровий спосіб життя – шлях до успіху», «Знаємо та реалізуємо свої права та обов'язки», «Лідерство – запорука успіху» та інші. Саме на засіданнях студенти вчилися ставити перед собою ціль, активно братися за щось нове, бути відповідальним, спілкуватися, розуміти інтереси інших та розв'язувати конфліктні ситуації.

Лідерство важливе для студентів, тому що розвиває навички комунікації, співпраці та вирішення проблем; уміння, які студенти можуть успішно використовувати під час навчання та у майбутній професії; знаходити своє внутрішнє покликання. Студент-лідер впливає на студентську спільноту, підтримуючи та заохочуючи в нових починаннях.

Інноваційний підхід у формуванні концепції життєвого успіху допомагає майбутньому фахівцю зрозуміти та закріпити на власному рівні особистості систему якостей, потрібних для успішної кар'єри. Навчити студента швидко орієнтуватися в потенціалі можливостей, які надаються суспільством, для особистого розвитку та спланувати свої дії на найближчу та віддалену перспективу.

Здобувачі освіти з лідерськими навичками зможуть внести вагомий внесок у розвиток майбутньої України.

З вересня 2024 року є керівником клубу «Господарочка», який сприяє розвитку практичних навичок та знань у сфері домашнього господарства, а також створенню комфортної та затишної атмосфери для його учасників. Відвідуючи засідання, присутні навчаються не тільки готувати страви, а й пізнають правила етикету за столом, дізнаються секрети домашнього затишку, як доглядати за власним тілом та одягом, яка різниця між іміджем та стилем, що таке зовнішня та внутрішня краса, в чому полягають хороші манери та багато іншого.

Під час роботи клубу кожен учасник має можливість долучитися до процесу приготування смаколиків. Присутні не лише мають чудову нагоду продемонструвати кулінарні здібності, а й проявити соціальну відповідальність, підтримуючи військових Збройних сил України, які перебувають на лікуванні після поранень, адже випечені вироби передають саме для них.

ВИСНОВОК

Вихователь гуртожитку відіграє важливу роль у формуванні позитивного середовища для студентів. Ця професія вимагає високого рівня емпатії, терпіння та вміння створювати сприятливу атмосферу. Потрібно бути доброзичливим наставником, готовим надавати допомогу та вести діалог зі студентами з питань їхнього особистого життя та навчання. Вихователь повинен організовувати заходи та програми для соціального розвитку студентів, вирішувати конфлікти, надавати психологічну підтримку та допомогу в адаптації до нового оточення. Як показує досвід виховання студентів за допомогою бесід, тематичних вечорів, організації клубів за інтересами, екскурсій, формуються креативні навички, естетичні почуття, підвищується моральний рівень вихованців. Заняття за інтересами дозволяють кожному студенту розвивати власні інтереси та здібності, самостійність, активність. Формування національно-патріотичних, духовних та моральних цінностей у молодіжному середовищі сьогодні надзвичайно актуальне для нашого суспільства.

Мій внесок, як вихователя, полягає у вихованні та розвитку успішного молодого покоління. Незважаючи на важкі часи, цілеспрямована співпраця з педагогічним колективом коледжу та студентським активом гуртожитку сприяє створенню комфортних умов для проживання, навчання, виховання студентів, а в майбутньому здобувачеві освіти стати фахівцем високого рівня.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ І ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Радул О. С. Актуальні проблеми виховання в сучасному світі. URL: <https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/7> (дата звернення: 17.12.2024).
2. Сисоєва С. М. Національно – патріотичне виховання дітей та молоді. URL: <https://vseosvita.ua/library/statta> (дата звернення: 17.12.2024).
3. Солодовник Г. Б. Організація виховної роботи у студентському гуртожитку. URL: <https://vseosvita.ua> (дата звернення: 18.12.2024).
4. Столяренко О. В. Педагогічні інновації та виховання особистості. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/18240> (дата звернення 18.12.2024).
5. Фотознімки посилання на сайт коледжу. URL: <http://www.pcxnuxt.pl.ua/> (дата звернення 18.12.2024).
6. Як підлітки можуть допомагати під час війни? Волонтерська платформа: веб-сайт. URL: <https://platforma.volunteer.country> (дата звернення: 19.12.2024).